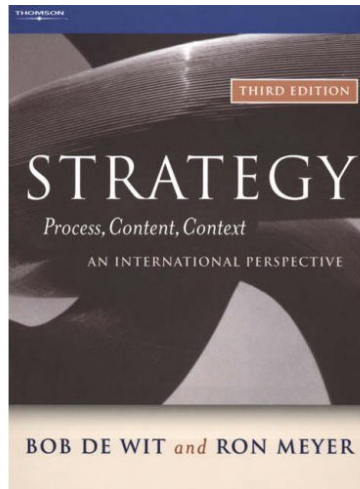

Strategy: Process, Content, Context
(An International Perspective)

นพพร ศรีวรวิไล*
Nopporn Srivoravilai

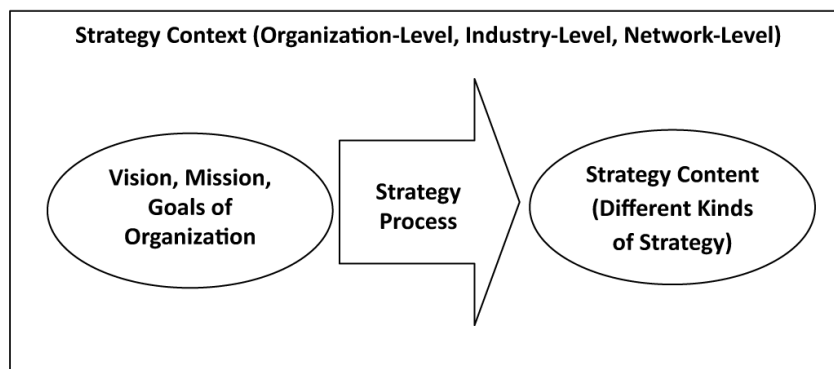
* อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

* Lecturer, Faculty of Business Administration, Dhurakij Pundit University.

การจัดการเชิงกลยุทธ์จัดเป็นศาสตร์
การจัดการแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญและได้รับความสนใจอย่างมากจากผู้บริหารระดับสูงทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ อีกทั้งตำราเรียนหรือหนังสือที่เป็นแหล่งค้นคว้าความรู้อย่างดีเกี่ยวกับศาสตร์แขนงนี้มีอยู่หลายเล่มในท้องตลาด อย่างไรก็ตาม มีหนังสือต่างประเทศด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์หนึ่งที่มีรูปแบบการนำเสนอที่โดดเด่นและแตกต่างจากเล่มอื่นๆ และจัดเป็นหนังสือที่สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงได้อย่างดี

หนังสือStrategy: Process, Content, Context (An International Perspective) ซึ่งเขียนโดยศาสตราจารย์ Bob De Wit แห่ง Maastricht School of Management และศาสตราจารย์ Ron Meyer แห่ง Rotterdam School of Management ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นหนังสือด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ผู้เขียนกล่าวถึง ซึ่งหนังสือดังกล่าวนำเสนอเนื้อหาโดยแบ่งทั้งเล่มออกเป็นองค์ประกอบสามส่วนของการจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ กระบวนการ (Process) เนื้อหา (Content) และบริบท (Context)

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของเนื้อหาในหนังสือ Strategy: Process, Content, Context (ดัดแปลงจาก De Wit and Meyer, 2004)

เนื้อหาในส่วนแรกของหนังสือหรือใน ส่วนของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์นั้น เนื้อหาเริ่มต้นด้วยการอธิบายถึงการคิดเชิง กลยุทธ์ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการ เชิงกลยุทธ์และสิ่งที่จะเป็นความขัดแย้งกับ แนวความคิดแบบอื่น (อาทิเช่น การคิดนอก กรอบ) จากนั้นหนังสือจึงนำเสนอการเปรียบเทียบ ขั้นตอนทั่วไปในการวางกลยุทธ์และการ บริหารการเปลี่ยนแปลง

สำหรับส่วนที่สองของหนังสือเป็นการพูด ถึงกลยุทธ์ระดับต่างๆ ตั้งแต่กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business-Level Strategy) กลยุทธ์ระดับ องค์กร (Corporate-Level Strategy) และที่ สำคัญคือการนำเสนอเนื้อหาและประเด็นเกี่ยว กับกลยุทธ์ระดับเครือข่าย (Network-Level Strategy) ซึ่งไม่ค่อยพบในหนังสือการจัดการ เชิงกลยุทธ์เล่มอื่น และในส่วนสุดท้าย หนังสือ ได้นำเสนอบริบทการดำเนินธุรกิจที่ส่งผล กระทบต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยเนื้อหา ครอบคลุมบริบททางอุตสาหกรรม องค์กร และ เน้นการอภิปรายเกี่ยวกับบริบทการดำเนินธุรกิจ ระหว่างประเทศหรือการจัดการข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural Management) อีกด้วย ซึ่ง เป็นอีกจุดหนึ่งที่หนังสืออื่นในสาขาวิชานี้ไม่ค่อย กล่าวถึงอย่างละเอียด

จากการอ่านหนังสือทั้งเล่ม ผู้วิจารณ์ พบว่าจุดเด่นในการนำเสนอของหนังสือนี้มีอยู่ หลายประเด็น โดยจุดเด่นแรกคือ การนำมูม มองทางวิชาการที่แตกต่างกันหลายมุมมอง มานำเสนอในแต่ละบทเรียนเพื่อชี้ให้เห็นถึง สมมติฐานและจุดด้อยของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องใน ขณะที่หนังสือการจัดการเชิงกลยุทธ์ทั่วไปมักจะ ไม่ค่อยกล่าวถึงมุมมองที่แตกต่างทางทฤษฎี เท่าใดนัก การนำเสนอมุมมองที่หลากหลายเช่น

นี้ทำให้ผู้อ่านนอกจากจะได้รับทราบเนื้อหาของ การจัดการเชิงกลยุทธ์แล้ว ยังเป็นการฝึกความ คิดในเชิงวิพากษ์และการฝึกผสมผสานมุมมอง เชิงกลยุทธ์เพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหาร งานองค์กร

นอกจากนั้นแล้วหนังสือยังมีจุดเด่นใน

เรื่องการนำเสนอประเด็นปัญหาทางธุรกิจมาเป็นหลัก ในการอธิบายเนื้อหาในแต่ละบท (แทนที่จะนำ ทฤษฎีมาเป็นตัวดำเนินเรื่องเหมือนหนังสือเล่ม อื่น) ซึ่งทำให้หนังสืออ่านไม่ซ้ำแค่สำหรับ นักวิชาการแต่สำหรับนักธุรกิจทั่วไปด้วย อีกทั้ง เนื้อหาย่อยเกี่ยวกับบทความวิจัยหรือวิชาการซึ่ง เป็นที่มาของทฤษฎียังถูกนำเสนอในหนังสือด้วย เพื่อให้ผู้อ่านที่มีความชำนาญได้ทราบถึงที่มาที่ ไปหรือพัฒนาการของทฤษฎีอีกด้วย ในส่วน สุดท้าย หนังสือนี้มีจุดเด่นในเรื่องของการนำ ประเด็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำธุรกิจใน ระดับนานาชาติ และการจัดการข้ามวัฒนธรรม มาวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อดูอิทธิพลที่อาจจะ มีต่อการจัดการเชิงกลยุทธ์ ซึ่งลักษณะการนำ เสนอทำนองนี้ยิ่งทำให้หนังสือมีความน่าสนใจ ยิ่งขึ้นเพราะบริษัทในยุคปัจจุบันคงหลีกเลี่ยง การแข่งขันและความเชื่อมโยงกับบริษัทหรือผู้มี ส่วนได้เสียในต่างประเทศได้ยากเนื่องจากความ ก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความร่วมมือ ทางการเมือง เศรษฐกิจต่างช่วยกันผลักดันให้ เกิดการเชื่อมต่อแต่ละประเทศให้เป็นเสมือน หมู่บ้านเดียวกัน

อย่างไรก็ตามในความคิดของผู้วิจารณ์

หนังสือเล่มนี้ยังมีจุดอ่อนอยู่ ซึ่งผู้ที่เคยได้อ่าน มาก่อนน่าจะเห็นด้วยโดยเฉพาะในการนำเสนอ มุมมองที่แตกต่างหลายมุมในแต่ละบทอาจ ทำให้ผู้อ่านสับสนเนื่องจากบางมุมมองมีต้น กำเนิดจากการทำวิจัยและค้นคว้ามายาวนาน

ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องมีพื้นฐานในการอ่านบทความวิจัยต้นกำเนิดเหล่านั้นมาก่อนจึงจะเข้าใจมุมมองทางทฤษฎีที่หนังสือพยายามนำเสนอได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ผู้อ่านหนังสือเล่มนี้ต้องมีประสบการณ์ทำงานและควรมีประสบการณ์ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์มาระดับหนึ่งจึงจะสามารถเข้าใจประเด็นอภิปรายได้

โดยสรุปคือหนังสือเล่มนี้จัดเป็น Advanced textbook ซึ่งไม่เหมาะสำหรับผู้อ่านทั่วไปที่ต้องการศึกษาการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นครั้งแรกแต่เหมาะกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ เพราะจะช่วยเพิ่มมุมมองและท้าทายความคิดได้ดี